

Основні принципи діяльності ЄС

Принципи права ЄС розділяють на функціональні і загальні. До функціональних принципів відносяться принцип верховенства права ЄС і принцип прямої дії права ЄС. Принцип верховенства права ЄС означає пріоритет норм права ЄС над нормами національного законодавства держав-членів, норми національного права держав-членів не повинні суперечити нормам права ЄС. Принцип прямої дії права ЄС означає безпосереднє застосування права ЄС на території держав-членів, норми права Співтовариства діють без будь-якої трансформації в правопорядок держави-члена. Дані принципи були вироблені практикою Суду шляхом тлумачення установчих документів інституції. До числа загальних принципів права ЄС належать принцип охорони прав і свобод особистості, принцип правової визначеності, принцип пропорційності, принцип недискримінації, принцип субсидіарності, а також ряд процесуальних принципів.

Деталізуємо функціональні принципи права ЄС:

- 1) принципи субсидіарності і пропорційності (принципи надання повноважень);
- 2) пріоритет норм права ЄС над національним правом держав-членів;
- 3) пряму дію норм права ЄС на території держав-членів;
- 4) можливість судового захисту прав, що впливають з права ЄС (принцип відповідальності держав-членів за порушення права Співтовариства);
- 5) відкритість правотворчого процесу в рамках ЄС.

Деякі вчені, такі як Л. Л. Богачова, В. В. Колісніченко, В. І. Муравйов та інші, також виокремлюють спеціальні принципи права Європейського Союзу. Спеціальні принципи Європейського права об'єднують велику групу різнорідних за своїм характером принципів. Принципи діяльності ЄС (ст.ст. 2, 6 Договору про ЄС) визначають порядок реалізації Союзом наявної у нього компетенції - принцип законності, принцип гласності, принцип поваги національної індивідуальності держав-членів, принцип самоідентифікації ЄС.

Спеціальні принципи права ЄС застосовні і до співпраці держав і в рамках другої і третьої опор.

Підвалини Європейського Союзу

«Стовпи» або підвалини Європейського Союзу — поширена метафора, згідно з якою Європейський Союз — наче храм на трьох стовпах. Стовпи — складники Договору про Європейський Союз, а саме:

- Європейські спільноти — договори про заснування Європейської економічної спільноти, Європейської спільноти з вугілля та сталі та Європейської спільноти з атомної енергії — перший «стовп». Охоплює широке коло напрямків діяльності, визначених у договорах: спільна сільськогосподарська політика, митний союз та спільний ринок, економічний та монетарний союз тощо;
- спільна зовнішня та безпекова політика, визначена в розділі V Договору про ЄС (другий «стовп»);
- співпраця у сфері правосуддя та внутрішніх справ, визначена в розділі VI Договору про ЄС (третій «стовп»).

До першого «стовпа» належать сфери, право рішення в яких держави-члени передали Спільноті. Натомість другий і третій «стовпи», здебільшого, міждержавні, тож рішення тут ухвалюються за наявності консенсусу між державами.

Необхідно підкреслити, що спеціальні принципи права ЄС поширюються на Договір про ЄС як на один із засновницьких документів, тобто є частиною первинного права. Визнаючи для себе обов'язковим Договір про ЄС, держави взяли на себе зобов'язання виконувати положення актів органів ЄС, згідно з цим договором. У зв'язку з цим, якщо держава не забезпечує здійснення зобов'язань, що випливають із обов'язкових норм вторинного права, вона тим самим допускає порушення відповідної норми Договору про ЄС.

Список використаних джерел:

1. Доступ до Інтернет ресурсу

[https://ukrainepravo.com/international-law/european-union-law/pravo-systema-evropeys%60kogo-soyuzu-dzherela-pryntsypy-struktura/#:~:text=%D0%9F%D1%80%D0%B8%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%BF%D0%B8%20%D0%B4%D1%96%D1%8F%D0%B%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%20%D0%84%D0%A1%20\(%D1%81%D1%82.,%2D%D1%87%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D1%96%D0%B2%2C%20%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%BF%20%D1%81%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D1%96%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B8%D1%84%D1%96%D0%BA%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97%20%D0%84%D0%A1](https://ukrainepravo.com/international-law/european-union-law/pravo-systema-evropeys%60kogo-soyuzu-dzherela-pryntsypy-struktura/#:~:text=%D0%9F%D1%80%D0%B8%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%BF%D0%B8%20%D0%B4%D1%96%D1%8F%D0%B%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%20%D0%84%D0%A1%20(%D1%81%D1%82.,%2D%D1%87%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D1%96%D0%B2%2C%20%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%BF%20%D1%81%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D1%96%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B8%D1%84%D1%96%D0%BA%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97%20%D0%84%D0%A1).

2. Доступ до Інтернет ресурсу

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%96%D0%B4%D0%B2%D0%B0%D0%BB%D0%B8%D0%BD%D0%B8_%D0%84%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE_%D0%A1%D0%BE%D1%8E%D0%B7%D1%83